

N:o 212.

Af herr **V. Vahlin**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till indragning af åtminstone första klassen i de allmänna läroverken.

I af Kongl. Maj:t till Riksdagen aflemnade förslag till ändrade bestämmelser med afseende på de allmänna läroverken och pedagogierna hafva med påfallande tystnad lemnats oberörda flera önskningsmål, som, åtminstone i Riksdagens Andra Kammare, visat sig hafva vunnit varma sympatier.

Förslaget lemnar ingen upplysning om latinets blifvande ställning vid universitets-examina, hvilket dock utgör en i flera fall oundgänglig förutsättning för ordnande af läroverkens förhållanden; det antyder intet steg till en närmare förbindelse mellan läroverken och folkskolan, en för den senares ställning och utveckling åtminstone icke oviktig sak; det ifrågasätter ingen indragning af möjligen öfverflödiga *högre* läroverk; det vågar icke ännu, annat än eventuellt vid något lägre läroverk, inrymma rätt till inträde i statens skolor för qvinliga lärjungar.

Förslagets positiva innehåll åter, dess bestämmelser om indragning af en mängd *lägre* undervisningsanstalter, och härmed den bättre skolbildningens är starkare koncentring i de större, dyrare städerna, betalad undervisning, förlängd läsetid; allt detta — är det än till fördel för den högre undervisningen — kommer dock, såsom medförande försvaradt tillfälle och ökade kostnader för tillgodonjutande af den undervisning läroverken meddela, att efter all sannolikhet nödga en

än större del af landets ungdom att stanna vid en lägre skolbildning, än med nuvarande förhållanden varit fallet.

Det har därför synts mig af detta förslags innehåll väl motiveradt, att något medel påvisades, som kunde motverka den sänkning af vårt folks allmänbildning, som af dessa nya bestämmelser hotar att blifva en följd.

Denna uppgift synes mig den högre folkskolan, bättre organiserad och bättre understödd af staten, vara i stånd att fylla — organiserad så, att, hvad den i öfrigt kunde meddela mer af för allmän medborgerlig bildning behöfligt vetande, den dock alltid kunde bereda sina lärjungar till uppflyttning i läroverkens fjerde klass; understödd så, att den, med tillräckliga och dugliga lärarekrafter, kunde upprättas, der behovet deraf vunnit verkligt erkännande, utan att dock för mycket tynga redan för folkskolan hårdt beskattade kommuner.

Ännu ett annat skäl talar för en dylik anordning; för de kommuner, som nu fränkännas undervisningsanstalter, för hvilka de gjort afsevärda uppoffringar, skulle åtminstone kunna ställas i utsigt en möjlighet att härför vinna ersättning, och det icke oberättigade missnöje, som dessa indragningar komma att uppväcka, härigenom helt säkert i väsentlig grad förminskas.

Jag tror därför att nu, i sammanhang med läroverksreformen, vore just rätta tidpunkten att göra ett nytt och kraftigare försök för vinnande åt den högre folkskolan af den plats och betydelse för vårt undervisningsväsen, som hon förtjenar och som hon helt säkert en gång skall få. Enligt min uppfattning skall hon, i mån som behovet af en högre allmän bildning gör sig allt mer kämbart hos vårt folk, växa som folkskolans högsta påbyggnad, under det läroverkens lägre klasser falla bort och komma att en gång blifva den skola, som åt ett vida större flertal, än nu är möjligt, skall kunna förmedla vinnandet af en tidsenlig, för alla behöflig bildning.

Då jag emellertid anser, att ett förverkligande af dessa framtidsplaner först kan med hopp om framgång ifrågasättas, då medel härtill utan statens ytterligare betungande finnas i tillräcklig mängd att tillgå, och då jag i öfrigt anser de lägsta klasserna vid våra allmänna läroverk öfverflödiga, får jag, såsom första steget till vinnande af här framhållna syftemål, föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om framläggande för Riksdagen af förslag till

sådan förändring af våra allmänna läroverk, att åtminstone den första klassen vid dem kunde indragas.

Om remiss till det särskilda utskottet anhålles.

Stockholm den 4 mars 1890.

V. Vahlin.

N:o 213.

Af herr **G. Sundberg** från Haparanda by, *om beviljande af anslag till inrättande af ett nytt provinsialläkaredistrikt inom Norrbottens län.*

De framställningar, som under föregående år i denna kammare gjorts om anslag för upprättande af nya provinsialläkaredistrikt, hafva ej vunnit Riksdagens bifall af det skäl, som statsutskottet i sina utlåtanden städse framhållit, att förslag till omreglering af landets nuvarande indelning i läkaredistrikt vore att från Kongl. Maj:t förvänta, och att Riksdagen icke borde genom bifall till framställningarna gå ett sådant förslag i förväg.

Sedan numera Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående ordnande af den allmänna och enskilda helso- och sjukvården i riket till Riksdagen inkommit och deraf inhemtas, bland annat, att någon annan ändring uti nuvarande indelning i läkaredistrikt inom Norrbottens län icke blifvit ifrågasatt, än att en ny provinsialläkaretjänst med distrikt för innehafvaren af Neder-Luleå socken föreslagits, får jag till Riksdagens behjertande hemställa följande.